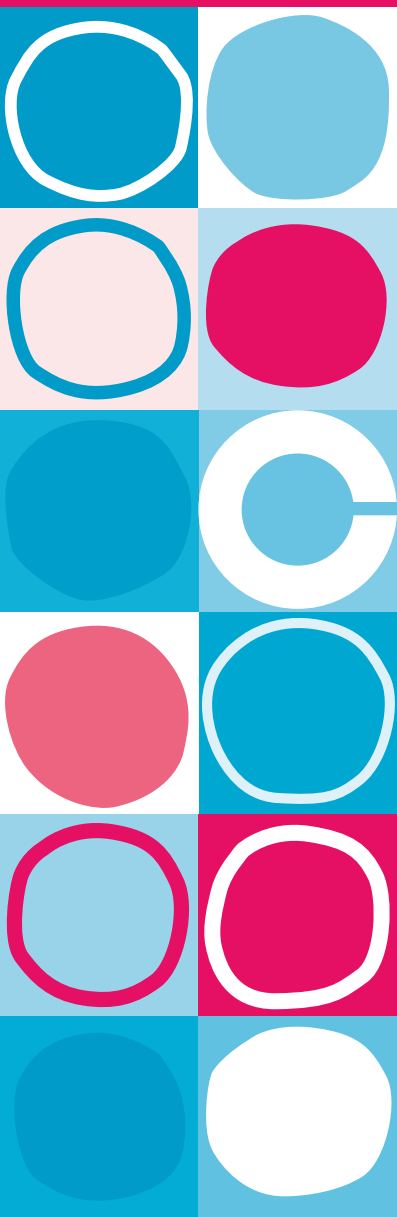

Učni načrt

GIMNAZIJA

ŠPANŠČINA

Učni načrt

GIMNAZIJA

ŠPANŠČINA

Splošna, klasična, strokovna gimnazija

OBVEZNI ALI IZBIRNI PREDMET IN MATURA (70–420 UR)

Učni načrt

ŠPANSČINA

Gimnazija; Splošna, klasična, strokovna gimnazija
Obvezni ali izbirni predmet in matura (70–420 ur)

Predmetna komisija:

mag. **Katarina Gospodarič**, Šolski center Postojna, predsednica
Saša Pušnar, Osnovna šola narodnega heroja Maksa Pečarja, Ljubljana, članica

Pri posodabljanju učnega načrta je Predmetna komisija za posodabljanje učnega načrta za španščino izhajala iz veljavnega učnega načrta za španščino iz leta 1998, upoštevala je mnenja in nasvete učiteljev, svetovalcev in drugih strokovnjakov ter doslej objavljena dela slovenskih in tujih avtorjev v zvezi s poukom španščine.

Recenzentki:

mag. **Marjana Šifrar Kalan**, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta
Natali Žlajpah, Gimnazija Poljane, Ljubljana

Izdala: Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo

Za ministrstvo: dr. **Milan Zver**

Za zavod: mag. **Gregor Mohorčič**

Uredili: **Katja Križnik** in **Nataša Purkat**

Jezikovni pregled: **Tatjana Ličen**

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

371.214.1:811.134.2

GOSPODARIČ, Katarina

Učni načrt. Španščina [Elektronski vir] : gimnazija : splošna, klasična, strokovna gimnazija : obvezni ali izbirni predmet in matura (70-420 ur) / predmetna komisija Katarina Gospodarič, Saša Pušnar. - Ljubljana : Ministrstvo za šolstvo in šport : Zavod RS za šolstvo, 2008

Način dostopa (URL): http://www.mss.gov.si/fileadmin/mss.gov.si/pageuploads/podrocje/ss/programi/2008/Gimnazije/UN_SPANSCINA_gimn.pdf

ISBN 978-961-234-692-8 (Zavod RS za šolstvo)

1. Pušnar, Saša
239212544

Kazalo

1 OPREDELITEV PREDMETA	5
2 SPLOŠNI CILJI/KOMPETENCE	6
3 CILJI IN VSEBINE	9
3.1 Splošna znanja	9
3.1.1. Operativni in procesnorazvojni cilji	10
3.2 Posebna znanja	12
4 PRIČAKOVANI UČNI DOSEŽKI/REZULTATI	13
4.1 Moduli poučevanja modernih tujih jezikov na gimnazijah in pričakovane ravni znanja	13
4.2 Pričakovani učni dosežki	14
5 MEDPREDMETNE POVEZAVE	18
6 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA	19
6.1 Učni pristop	19
6.2 Vrste besedil	20
6.3 Pouk književnosti	21
6.3.1 Sprejemanje umetnostnega besedila	21
6.3.2 Tvorjenje umetnostnega besedila	21
7 VREDNOTENJE DOSEŽKOV	22
8 VIRI IN LITERATURA	23

1 OPREDELITEV PREDMETA

Pouk tujih jezikov je glede na globalizacijske procese pred novimi izzivi, saj mora dijake/dijakinje poleg razvijanja jezikovnih zmožnosti pripraviti tudi na stike z drugimi kulturami. Z vključitvijo Slovenije v Evropsko unijo se je pomen znanja tujih jezikov še povečal, saj dijakom/dijakinjam omogoča mobilnost in večje možnosti zaposlovanja doma in v tujini. Hkrati pa omogoča predstavitev Slovenije in slovenske kulture Evropi in svetu.

Poudarjanje nujnosti učenja in poučevanja tujih jezikov je potrebno, če želimo dosegati boljši dostop do informacij, intenzivnejše medsebojno sodelovanje na kulturnem in gospodarskem področju, globlje medsebojno razumevanje in spoštovanje drugačnosti. Pouk tujega jezika se zato prilagaja novim izzivom, uvaja sodobne pristope, informacijsko in komunikacijsko tehnologijo, uporabne in življenjske učne vsebine, ki so v sozvočju z dijakovimi osebnimi in poklicnimi interesi. Že sam pouk je lahko prostor za medkulturno učenje in sporazumevanje med dijaki/dijakinjami različnih kultur. Dijaki/dijakinje se usposabljaajo za govorne in pisne stike s tujci oziroma z ljudmi, s katerimi sobivajo v svojem okolju, pridobivajo podatke iz tuje literature (pisni in drugi viri), tudi s pomočjo elektronske pošte in svetovnega spleta. Jezika se učijo zato, da ga bodo uporabili/-e kot orodje za spoznavanje vsebin z različnih področij in za posredovanje na novo pridobljenih informacij. Navajajo se na vseživljenjsko učenje tujih jezikov.

Pouk španščine ima pri tem pomembno vlogo zaradi zemljepisne in kulturne raznovrstnosti špansko govorečega sveta. Španščina ima dolgo zgodovinsko in kulturno tradicijo, svoj pečat je pustila v vseh sodobnih svetovnih civilizacijah. Zato je cilj pouka španščine ne samo usvojiti jezik do določene stopnje, ampak tudi razviti strpnost do vseh kultur, še posebej španske in hispano-ameriške. To bomo dosegli prek predstavitve španske in hispano-ameriške zgodovine in kulture ter trenutnega položaja španščine kot svetovnega jezika, ki je tudi eden izmed šestih uradnih jezikov Organizacije združenih narodov (OZN).

Dijaki/dijakinje se lahko v gimnaziji s španščino srečajo prvič, kot začetniki, ali pa nadaljujejo učenje s predznanjem, ki so si ga pridobili v osnovni šoli. Poučevanje in učenje tujega jezika temelji na smernicah Skupnega evropskega jezikovnega okvira (Common European Framework for Language: Learning, Teaching, Assessment. 2001. Council for Cultural Co-operation. Education Committee. Modern Languages Division, Strasbourg). Ta temeljni dokument opredeljuje jezik kot skupek splošnih in specifičnih sporazumevalnih kompetenc, ki so podrobneje opredeljene v nadaljevanju. Pri obravnavi specifičnih vsebin in ciljev za španščino kot tuji jezik se ta učni načrt navezuje na kurikulum Inštituta Cervantes (Plan Curricular del Instituto Cervantes), ki prav tako upošteva smernice in ravni Skupnega evropskega jezikovnega okvira.

2 SPLOŠNI CILJI/ KOMPETENCE

Dijaki/dijakinje z učenjem tujega jezika razvijajo **celotno zmožnost za medkulturno in medjezikovno komunikacijo**. Za ta namen skladno razvijajo vse jezikovne zmožnosti: **slušno, govorno, bralno in pisno**. Z nadgrajevanjem le-teh se dijaki/dijakinje sistematično usposabljaajo za dejavne govorne in pisne stike z govorci tujih jezikov, za samostojno uporabo tujega jezika pri pridobivanju podatkov iz pisnih in drugih virov ter za druge zahtevnejše govorne in pisne oblike sporočanja. Za boljše poznavanje družbenokulturnega ozadja jezikovnih rab dijaki spoznavaajo z njimi povezane kulture različnih jezikovnih skupnosti. Zato splošni cilji predmeta vključujejo tudi razvijanje drugih ključnih kompetenc, še posebej medkulturne. Pouk španščine mora poteka celotno ter skladno zajemati vse kompetence in jih vzporedno razvijati.

UČNI CILJI DIJAKOV/DIJAKINJ:	KOMPETENCE
Razvijajo sporazumevalne kompetence v španščini, ki vključujejo naslednje zmožnosti: • jezikovne: spoznavaajo in usvajaajo sistem španskega jezika na glasoslovni, oblikoslovni, skladienski, besedotvorni in besediloslovni ravni; razvijajo sposobnosti za uspešno sprejemanje, tvorjenje in posredovanje različnih vrst govorenih in pisnih besedil;• sociolingvistične: spoznavaajo socialne norme, ki pogojujejo jezikovno rabo, in se posledično ustrezno izražaajo; prepoznavaajo in ustrezno uporabljajo različne socialne in funkcijske zvrsti jezika;• pragmatične: razvijajo sposobnosti za uspešno sprejemanje, tvorjenje in posredovanje različnih vrst govorenih in pisnih besedil; razvijajo sporazumevalne strategije pri sprejemanju, tvorjenju in posredovanju različnih vrst govorenih in pisnih besedil.	Sporazumevanje v tujem jeziku
S pomočjo materinščine razvijajo sporazumevalne zmožnosti v tujem jeziku: • izražaajo in interpretirajo stališča, zaznaajo odnose in čustva v različnih družbenih in kulturnih okoljih;• iz materinščine prenašaajo pridobljene sposobnosti in spretnosti, kot so: opismenjenost, slogovna izraznost in poznavanje načel besedilnosti;• primerjaajo razlike in podobnosti v tvorbi in pri tem prepoznavaajo pojave medjezikovnega vplivanja.	Sporazumevanje v maternem jeziku

Razvijajo kulturno zavest in strpnost, pridobivajo čustvene, moralne in etične vrednote:

- spoznavajo jezikovno in kulturno raznovrstno življenjsko okolje;
- poglobljajo zavest o jezikih in o svetovni kulturi;
- razvijajo pozitiven odnos do sosedskih in tujih jezikov, do govorcev in njihovih kultur ter odpravljajo stereotipe in negativno razpoloženje do drugačnosti;
- oblikujejo pozitiven odnos do dvojezičnosti; primerjajo obe kulturi in kulturni dediščini, ugotavljajo prepletanje kultur v (ne)materialni obliki ter se zavedajo pomena materne jezika in lastne kulture;
- kažejo zanimanje za učenje sosedskih in tujih jezikov v šoli in zunaj nje.

Medkulturna kompetenca – kulturna zavest in izražanje

Se samostojno in učinkovito spopadajo z novimi izzivi v učnem procesu ter razvijajo strategije za vseživljenjsko učenje:

- razvijajo učne strategije pri sprejemanju, tvorjenju, posredovanju besedil v tujem jeziku ter pri vključevanju v pogovor;
- razvijajo sposobnost za prepoznavanje lastnih potreb po znanju in za samostojno načrtovanje dela;
- razvijajo zmožnost za samostojno učenje in večji nadzor nad lastnim procesom učenja;
- razvijajo pozitiven odnos do lastnih in tujih napak;
- razvijajo zmožnost samovrednotenja svojega znanja;
- razvijajo sposobnost ustreznega izkoriščanja priložnosti za učenje zunaj šolskih okvirov;
- razvijajo strategije za delo s sodobnimi tehnologijami, viri, podatki in gradivi;
- razvijajo strategije za vseživljenjsko učenje.

Učenje učenja

Razvijajo zmožnosti tvornega sodelovanja v skupini:

- upoštevajo dogovore;
- so zmožni empatije;
- izrabljajo vsako priložnost za navezovanje stikov;
- razvijajo zavest o lastni kulturi in narodni identiteti ter se zavedajo vloge posameznika v mednarodni skupnosti;
- razvijajo občutek za pravičnost in enakost med ljudmi.

Socialne in državljanske kompetence

Razvijajo zmožnosti uporabe informacijsko-komunikacijske tehnologije:

- poiščejo in vnašajo podatke ter jih ustrezno uporabijo;
- na različne načine predstavijo svoje izdelke (grafično, slikovno, pisno, zvočno, večpredstavno ...);
- sporazumevajo se z uporabo elektronske pošte;
- vključujejo se v mednarodne mrežne projekte.

Digitalna pismenost

Gradijo samozavest, samoiniciativnost in odgovornost:

- postavljajo si stvarne učne cilje;
- osmišljajo naučeno in prenašajo to znanje v vsakdanje življenje;
- prevzemajo pobude za razreševanje težav;
- predvidijo morebitne posledice sprejetih odločitev;
- gradijo zavest o strokovni odgovornosti.

Samoiniciativnost in podjetnost**Poglabljajo zmožnost logične in prostorske predstavljivosti:**

- razvijajo zmožnost razumevanja in raziskovanja konceptov in pojmov, odkrivajo odnose med dejstvi, posplošitvami in definicijami;
- spreminjajo oziroma prenašajo informacije v drugačno simbolno obliko ali jezik (na primer: ubesedovanje številčnih podatkov, informacij v grafih in tabelnih prikazov).

Matematična kompetenca ter osnovne kompetence v znanosti in tehnologiji

3 CILJI IN VSEBINE

3.1 Splošna znanja

Splošna znanja naj obsegajo 70 odstotkov programa od skupnega števila ur, 30 odstotkov pa je namenjenih posebnim znanjem. Glavna vsebina obsega usvajanje in razvijanje sporazumevalnih zmožnosti v španščini, ki vsebuje naslednje elemente:

- 1. Jezikovno zmožnost:** besedišče, slovnica (oblikoslovje s skladnjo), semantika, glasoslovje s pravorečjem in pravopis.
- 2. Sociolingvistično zmožnost:** jezikovni označevalci družbenih odnosov, vljudnostni dogovori, izrazi ljudskih modrosti (pregovori, izreki, idiomi), razlike v registru, dialekti in naglasi.
- 3. Pragmatično zmožnost:** organiziranost, struktura in urejanje sporočila (prilagajanje situaciji, prevzemanje pogovora, razvijanje teme, koherenca in kohezija), uporaba komunikativnih funkcij (na primer opisovanje, poročanje, spraševanje, podajanje predlogov, prepričevanje, utemeljevanje) in vzorcev socialnega sporazumevanja (na primer pozdravi, iskanje informacij – dajanje informacije, vprašanje – odgovor).

Usvajanje in razvijanje sporazumevalnih zmožnosti pa ni samo sebi namen, temveč služi spoznavanju novih in podajanju že znanih vsebin. Te naj bodo del naslednjih priporočenih splošnih tem:

JAZ: predstavitev sebe, videza, značaja, svojih interesov in konjičkov.

MOJ DOM: prostor, družina, dejavnosti, odnosi.

MOJA ŠOLA: šola, dejavnosti, načrti, poklici, šolski sistem.

MOJ SVET: prijatelji, vzorniki, zabava, težave, odnosi, stališča in vrednote.

MOJE OKOLJE: ulica, vas, mesto, živali, rastline, prebivalci, dejavnosti/storitve, naravni pojavi, naravne, zgodovinske in kulturne znamenitosti.

MOJI SOSEDJE: osebe, jeziki, kultura, odnosi.

MOJA DRŽAVA: prebivalci in jeziki, geografski, zgodovinski, kulturni, etnografski vidik, turizem.

SOSEDSKA/EVROPSKA/TUJA DRŽAVA: prebivalci in jeziki, geografski, zgodovinski, kulturni, etnografski vidik.

Izbrane teme se obravnavajo tudi z vidika okolja in družbe ciljnega jezika. Obseg in izbira tem in določenih elementov sporazumevalnih jezikovnih zmožnosti naj bodo v skladu z zrelostno stopnjo dijakov/dijakinj in z različnimi taksonomskimi stopnjami glede na različne ravni znanj po Skupnem evropskem jezikovnem okviru (SEJO).¹

¹ Za podrobnejši seznam vseh jezikovnih, funkcijskih elementov, besedišča, sociolingvistične in pragmatične ustreznosti glede na različne ravni znanj po SEJO, glej novi Plan Curricular del Instituto Cervantes, 2007

3.1.1. Operativni in procesnorazvojni cilji

SPRETNOSTI	DIJAKI/DIJAKINJE:	PRI TEM UPORABLJAJO NASLEDNJE STRATEGIJE:
Poslušanje	• poslušajo pogovor, • poslušajo/gledajo medije (oglas, film, popevka, poročila itd.), • poslušajo/gledajo gledališke predstave, javnega srečanja, zabave, itd.). Pri tem razberejo: – temeljno sporočilo, – določene podatke, – podrobnosti, – vsebino sporočila za uspešno vključitev v pogovor.	Načrtovanje • uokvirjanje: opredeliti kognitivni okvir, ustvariti pričakovanja; Izvajanje • dedukcija: sklepati na podlagi sobesedila; Vrednotenje • testiranje hipotez: povezovanje sobesedila z okvirom;
Branje	• berejo za splošno razumevanje, • berejo za iskanje določene informacije, • berejo navodila, • uporabljajo priporočila, • berejo za zabavo. Pri tem razberejo: – temeljno sporočilo, – določene podatke, – podrobnosti, – vsebino sporočila za odziv.	Samopreverjanje • ponoven pregled hipotez (izbira alternativnega okvira, če se interpretacija ne ujema s sobesedilom);

Govor	• glasno berejo, • poročajo s pomočjo zapiskov, • se vživljajo v vloge, • spontano govorijo, • pojejo, • igrajo.	Načrtovanje • ponavljanje in priprava, • uporaba virov; • upoštevanje naslovnika oz. poslušalca, • prilagajanje naloge/sporočila;
Pisanje	• izpolnjujejo obrazec, vprašalnik, • pišejo krajši članek, • izdelajo plakat, • napišejo poročilo, izvlečke, • urejajo zapiske, • pišejo (e-)sporočila, (ne)uradno pismo, • pišejo po nareku, • upovedujejo nebesedne dele besedila (slika, glasba, gib, tabelni prikaz ...), • ustvarjalno pišejo (opise, pripovedi, mnenja, razprave, interpretacije).	Izvajanje • kompenzacija, • vključevanje izkušenj, • eksperimentiranje (novi načini); Vrednotenje • preverjanje rezultatov; Popravljanje • vnašanje samopopravkov;
Govorno sporazumevanje	• uporabljajo izmenjave v vsakdanjem življenju, • sodelujejo v naključnih pogovorih, • sodelujejo v informativnih pogovorih, debatah, intervjujih, • se pogajajo, dogovarjajo, • skupno načrtujejo, • sodelujejo pri uresničevanju skupnega cilja itd.	Načrtovanje • uokvirjanje (izbrati dejavnost in opredeliti okvir/koncept), • zaznavanje vrzeli pri informaciji ali pri interpretaciji, • predvidevanje, domnevanje, • načrtovanje korakov; Izvajanje • vključitev v govorno dejanje, • sodelovanje (medosebno, miselno, idejno), • predvidevanje nepredvidenih situacij, • prošnja za pomoč;
Pisno sporazumevanje	• izmenjujejo zapiske, • izmenjujejo izpiske, ko govorno sporazumevanje ni mogoče, • se dopisujejo (e-sporočila, chat, blog itd.), • pogajajo se pri dogovorih.	Vrednotenje • preverjanje dejavnosti, • preverjanje učinka, uspeha; Popravljanje • dajanje pojasnil, • popravljanje;

Posredovanje (Mediacija)

- neformalno interpretirajo (za prijatelje, družino, goste, tuje goste, v kulturnih izmenjavah, s pomočjo plakatov itd.),
- povzemajo (članki, povzetki različnih besedil),
- preoblikujejo/reformulirajo informacije.

Načrtovanje

- uporaba/priklic notranjih virov (osnovnih vedenj),
- izbira ustreznih pripomočkov,
- priprava na tematski sklop (besedišče),
- upoštevanje sogovorčevih potreb (potreb naslovnika),
- določitev enote interpretacije;

Izvajanje

- predvidevanje poteka,
- interpretacije v določenem času,
- zaznamovanje sopomenk,
- opiranje na močne točke, izogibanje pomanjkljivostim;

Vrednotenje

- preverjanje notranje zgradbe besedila (koherence);

Popravljanje

- izboljšanje koherence, sporočilnosti besedila s pomočjo pripomočkov (slovar, leksikon, medmrežje),
- odpravljanje napak s pomočjo različnih virov.

3.2 Posebna znanja

Posebna znanja naj predstavljajo 30 odstotkov programa in so namenjena dodatnim znanjem ali poglobljanju splošnih znanj, tako da dijaki/dijakinje lahko dosežejo zgornjo raven vsakega modula. Vključujejo izbirne tematske sklope s področja jezika, kulture in civilizacije, književnosti (odlomki, krajša in celotna literarna besedila), medijev, IKT-ja, umetnosti in aktualnih dogodkov po izboru učitelja/učiteljice in/ali dijakov/dijakinj. Sem sodijo tudi ekskurzije, mednarodne izmenjave in projektno delo. Pri izboru tem upoštevamo kriterij ustreznosti (tema je primerna razvojni stopnji dijakov/dijakinj in znanju jezika), aktualnosti in zanimivosti.

4 PRIČAKOVANI UČNI DOSEŽKI/REZULTATI

4.1 Moduli poučevanja modernih tujih jezikov na gimnazijah in pričakovane ravni znanja

Poučevanje tujih jezikov v gimnazijskem programu je razdeljeno na sedem različnih modulov glede na število ur učenja, ki so jih dijaki/dijakinje lahko deležni/-ne glede na ponudbo šole. V gimnazijskem izobraževanju sta obvezna dva tuja jezika, prvi in drugi tuji jezik, glede na ponudbo šole pa si dijaki/dijakinje lahko izberejo tudi tretji ali četrti tuj jezik. Moduli se lahko prilagajajo glede na razvojno stopnjo dijakov/dijakinj in njihovo jezikovno predznanje, celostno ali po spretnostih. Pričakovane ravni znanja v posameznih moduli so opredeljene glede na Skupni evropski jezikovni okvir (SEJO).

	MODUL I (420 ur)	MODUL II (420 ur)	MODUL III (350–420 ur)	MODUL IV (280–315 ur)	MODUL V (210 ur)	MODUL VI (140 ur)	MODUL VII (70 ur)
RAVEN ZNANJA OB KONCU GIMNAZIJSKEGA PROGRAMA	Prvi tuji jezik Drugi jezik na narodno mešanem ozemlju	Drugi tuji jezik - nadaljevalni	Drugi tuji jezik - začetni	Tretji tuji jezik - začetni	Tretji/četrti tuji jezik - začetni		
	Nadaljevalni program za dijake/dijakinje, ki so se v osnovni šoli učili tuji jezik kot obvezni prvi tuji (ali drugi) jezik. Raven znanja pred vstopom v gimnazijski program je A2+.	Nadaljevalni program za dijake/dijakinje, ki so se učili tuji jezik že pred vstopom v gimnazijski program. Raven znanja pred vstopom v gimnazijski program je A1+.	Začetni program.	Začetni program.	Začetni program.		
	B 2 (prvi tuji jezik) B1+ (drugi jezik)	B1+	B 1	A 2+	A 2	A 1 +	A 1

4.2 Pričakovani učni dosežki²

		A1 – VSTOPNA RAVEN	A2 – VMESNA RAVEN	B1 – RAVEN SPORAZUMEVALNEGA PRAGA
RAZUMEVANJE	SLUŠNO RAZUMEVANJE	Pri počasnem in razločnem govoru razumem posamezne pogosto rabljene besede in najosnovnejše besedne zveze, ki se nanašajo name, na mojo družino in neposredno življenjsko okolje.	Razumem besedne zveze in pogosto besedišče, ki se nanaša na najbolj temeljne reči (npr. najosnovnejši osebni in družinski podatki, nakupovanje, neposredno življenjsko okolje, šola, zaposlitev). Sposoben/sposobna sem razbrati glavno misel kratkih, jasno oblikovanih sporočil in obvestil.	Razumem temeljno sporočilo govornega besedila, ki se nanaša na dijakovo življenje v šoli in njegovem prostem času. Če je govor razmeroma počasen in razločen, razumem tudi glavne misli radijskih in televizijskih oddaj, ki se ukvarjajo s sodobnimi vprašanji in temami, ki zanimajo mladostnike.
	BRALNO RAZUMEVANJE	Razumem posamezna pogosto rabljena poimenovanja, besede in preproste povedi, na primer na obvestilih, plakatih in v katalogih.	Sposoben/sposobna sem brati zelo kratka, preprosta, vsakdanja besedila, kot so reklame, prospekti, jedilniki in urniki. V njih zna poiskati natančno določen, predvidljiv podatek. Razume kratka in preprosta osebna pisma.	Razumem besedila, katerih jezik je pretežno vsakdanji ali povezan z življenjem mladostnika. Razumem opise dogodkov, občutij in želja.
GOVORJENJE	GOVORNO SPORAZUMEVANJE	Znam se preprosto pogovarjati, če je sogovornik pripravljen svoje izjave ponoviti počasneje ali jih pojasniti in če mi je pripravljen pomagati pri izražanju misli. Znam postavljati in odgovarjati na preprosta vprašanja, ki se nanašajo na trenutne potrebe ali splošne teme.	Sposoben/sposobna sem se sporazumevati v preprostih situacijah, kadar gre za neposredno izmenjavo informacij o splošnih vsakodnevnih stvareh. Znajdem se v krajših družabnih pogovorih, čeprav po navadi ne razumem dovolj, da bi se lahko samostojno pogovarjal/-a.	Znajdem se v večini situacij, ki se pogosto pojavljajo na potovanju po deželi, kjer se ta jezik govori. Sposoben/sposobna sem se tudi nepripravljen/-a vključiti v pogovor, povezan s splošnimi temami, temami, ki me osebno zanimajo, ali s takimi, ki se tičejo vsakdanjega življenja (npr. družine, hobijev, dela, potovanj in aktualnih dogodkov).
	GOVORNO SPOROČANJE	Uporabljati znam preproste besedne zveze in povedi, s katerimi lahko opišem, kje živim, in ljudi, ki jih poznam.	Uporabiti znam vrsto besednih zvez in povedi, s katerimi lahko na preprost način opišem in predstavim svojo družino in druge ljudi, življenjske razmere in šolo.	Tvoriti znam preproste povedi iz besednih zvez, s katerimi lahko opišem svoje izkušnje in dogodke, sanje, želje in ambicije. Na kratko znam razložiti svoje poglede in načrte. Sposoben/sposobna sem pripovedovati zgodbo ali obnoviti vsebino knjige oziroma filma in opisati svoje odzive.

² Pričujoča razpredelnica je povzeta in delno prirejena po Skela in dr.: Evropski jezikovni listovnik za osnovnošolce v starosti od 11 do 15 let, Ljubljana, založba Tangram, 2006. To so opisane pričakovane ravni znanja, ki so izhodišče za empirično preverjanje znanja dijakov v obdobju uvajanja posodobljenih učnih načrtov.

B2 – VIŠJA RAVEN	C1 – RAVEN UČINKOVITOSTI	C2 – RAVEN MOJSTRSTVA
Razumem daljše govorenje in predavanja in sem sposoben slediti celo zahtevnejšim pogovorom, če je tema dovolj splošna. Razumem večino televizijskih poročil in oddaj o aktualnih zadevah. Razumem večino filmov v standardnem jeziku.	Razumem daljše govorenje, četudi ni natančno razčlenjeno in razmerja niso izražena jasno, temveč so samo nakazana. Brez posebnega napora razumem televizijske oddaje in filme.	Nimam težav pri razumevanju jezika, govorenega v živo ali posredovanega preko medijev, četudi je tempo govorenja hiter. Potrebujem zgolj nekaj časa, da se navadim na različice standardnega jezika.
Berem in razume m članke in poročila, v katerih pisci zastopajo določena stališča ali poglede. Razumem krajša literarna besedila.	Razumem dolga zahtevna besedila z veliko podatki, pa tudi literarna besedila ter zaznavam slogovno različnost. Razumem strokovne članke in daljša tehnična navodila, četudi se ne nanašajo na moje strokovno področje.	Z lahkoto berem vse vrste zapisanih besedil, tudi ko gre za abstraktna, po jeziku in zgradbi zahtevna besedila, na primer priročnike, strokovne članke in literarna dela.
Sposoben/sposobna sem se precej tekoče in spontano izražati v tujem jeziku, tako da se sporazumevam brez večjih težav. Lahko se vključim v razprave o splošnih temah in z utemeljitvami zagovarjam svoje stališče.	Sposoben/sposobna sem se tekoče in naravno izražati, ne da bi pri tem preveč očitno iskal/-a primerne izraze. Jezik znam uporabljati učinkovito in prilagodljivo tako v družabne kot tudi poklicne ali učne namene. Znam natančno izražati svoje misli in poglede ter svoj prispevek spretno povezovati s prispevki drugih.	Z lahkoto sodelujem v vsakem pogovoru in razpravi. Dobro poznam pogovorni jezik in besedne zveze. Govorim tekoče in znam natančno izraziti tudi majhne pomenske odtenke. Če pri sporazumevanju naletim na kakšno težavo, jo znam spretno zaobiti in preoblikovati težavno mesto tako, da sogovorniki to malo verjetno opazijo.
Jasno in natančno znam opisati mnogo stvari s področij, ki me zanimajo. Razložiti znam svoj pogled na določeno vprašanje in podati prednosti in pomanjkljivosti različnih možnosti.	Sposoben/sposobna sem jasno in natančno opisati zahtevne vsebine, pri tem smiselno povezati tematske točke, razviti in poudariti posamezne vidike ter napraviti ustrezen sklep.	Sposoben/sposobna sem jasno in tekoče podajati tudi daljše opise ali razlage. Govoru znam dati logično obliko, ki poslušalca opozarja na pomembna mesta. Slog govorenja znam prilagoditi situaciji in poslušalcem.

		A1 – VSTOPNA RAVEN	A2 – VMESNA RAVEN	B1 – RAVEN SPORAZUMEVALNEGA PRAGA
PISANJE	PISNO SPOROČANJE	Pisati znam kratka, preprosta sporočila na razglednice, na primer s počitniškimi pozdravi. Izpoljevati znam obrazce, ki zahtevajo osebne podatke, na primer vnesti ime, državljanstvo in naslov.	Sestavljati znam kratka, preprosta obvestila in sporočila, ki se nanašajo na trenutne potrebe. Pisati znam zelo preprosta osebna pisma, na primer se komu za kaj zahvaliti.	Pisati znam preprosta, povezana besedila v zvezi s splošnimi temami ali temami s področja osebnega zanimanja. Pisati znam osebna pisma in v njih opisati izkušnje in vtise.

B2 – VIŠJA RAVEN

Pisati znam jasna in natančna besedila v zvezi s številnimi temami in vprašanji, ki me zanimajo. Pisati znam eseje ali poročila, v katerih moram podati informacije ali zagovarjati oziroma zavračati določena stališča. Pisati znam pisma, v katerih moram poudariti pomen določenih dogodkov in izkušenj.

C1 – RAVEN UČINKOVITOSTI

Sposoben/sposobna sem tvoriti jasna, slogovno dobra besedila in obširneje izraziti svoja stališča. V pismih, esejih ali poročilih znam natančno razložiti zahtevne vsebine in pri tem primerno poudariti tista dejstva, ki se mi zdijo najpomembnejša. Oblikovati znam različne vrste besedil v prepričljivem in osebnem slogu, primernem za bralca, ki mu je tako besedilo namenjeno.

C2 – RAVEN MOJSTRSTVA

Tvoriti znam jasna, tekoča, slogovno primerna besedila. Sestaviti znam zahtevna pisma, poročila in članke v zvezi z zahtevnimi vsebinami, ki morajo imeti logično zgradbo in bralca voditi tako, da dojamemo pomembne točke. Pisati znam povzetke in kritike strokovnih in literarnih del.

5 MEDPREDMETNE POVEZAVE

Poučevanje in učenje španščine naj temelji na pristopih Content Based Language Learning in Content Language Integrated Learning. To pomeni, da učenje jezika ni le samo sebi namen, ampak je jezik sredstvo, prek katerega spoznavamo nove vsebine, o določenih vsebinah tvorimo besedila in se o njih pogovarjamo. Dijake/dijakinje moramo navajati k širokemu razmišljanju in mu pomagati iskati in najti povezave med različnimi vsebinami, zato pouk španščine izkoristimo za obravnavo naslednjih kroskurikularnih tem:

- državljanska kultura/etika,
- IKT (razvijanje digitalnih zmožnosti),
- knjižnična informacijska znanja,
- okoljska vzgoja,
- vzgoja za zdravje,
- poklicna orientacija,
- kemijska varnost,
- vzgoja potrošnika,
- prometna vzgoja.

Prav te teme pa so tudi podlaga za različne medpredmetne povezave, ki jih lahko izvedemo med urami povezanih predmetov, v obliki projektnega dneva ali tedna. Učitelj/učiteljica naj išče čim več povezav z drugimi predmeti in prilagaja izbiro tem vsebinam, ki jih obravnavajo drugi predmeti v istem časovnem obdobju. Po drugi strani pa s temami o kulturi in civilizaciji špansko govorečega sveta razširja in pogloblja vsebine drugih predmetov, na primer geografije, zgodovine, umetnosti, glasbe, književnosti, sociologije, filozofije itd.

Medpredmetnih povezav pa ne izvajamo samo z neposrednim učenjem, ampak tudi na primer z izdelavo **interdisciplinarnih raziskovalnih ali seminarских nalog**, ki povezujejo španščino z drugimi področji, ob vrnitvi s strokovnih ekskurzij z izdelavo **popotniških dnevnikov** v španščini, ki vsebujejo znanja zgodovine, geografije in umetnosti in drugih predmetov, z izdelavo **plakatov**, z izdelavo **filmov** in organizacijo **predavanj** o strokovnih ekskurzijah, s povezavo s španskimi dijaki prek **elektronske pošte**, z iskanjem podatkov po **medmrežju**, v **chatih, forumih, blogih** idr.

6 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

6.1 Učni pristop

Osnovni pristop pri pouku tujih jezikov je celostnojezikovni pristop, to je t. i. komunikacijski model, ki vključuje različne, bolj specifične pristope in metode, kot na primer na dejavnostih temelječ pristop (task-based approach), projektni pristop (project approach), pristop, usmerjen na dejanja (action-oriented approach), nevrolingvistično programiranje (nevrolinguistic programming), humaniziranje učenja jezikov (humanizing language teaching), timsko poučevanje (team teaching) itd. Vsi ti pristopi in metode temeljijo na naslednjih izhodiščih:

- znanje tujega jezika omogoča in spodbuja medosebno komunikacijo;
- ta je učinkovita, če je govorec jezikovno in sporočanje samostojen;
- prvi pogoj za uspešno učenje/poučevanje tujega jezika je motivacija za učenje in uporabo jezika;
- pouk je osredinjen na učni proces, pri čemer je treba upoštevati dijakovo predznanje, njegovo osebnost, interese, nagnjenja, vrednote in učni slog;
- udeleženca učnega procesa sta učitelj/učiteljica in dijak/dijakinja in oba enakovredno pripomoreta k sproščnemu komuniciranju. Učitelj/učiteljica posreduje svoje znanje in spodbuja dijaka/dijakinjo k čim večji samostojnosti, dijaki/dijakinja pa dejavno sodeluje v tem procesu glede na svoje zmožnosti. S tem nastajajo možnosti za medsebojno sodelovanje, ki omogočajo uspešno usvajanje jezika;
- učitelj/učiteljica v okviru učnega procesa razvija zmožnosti, ki ustrezajo dijakovim sposobnostim in interesom. Tem ciljem učitelj prilagaja usvajanje jezikovnih struktur in besedišča, uvaja primerno tematiko, ob kateri je dijak/dijakinja čim bolj dejaven;
- učitelj/učiteljica si zastavlja etapne cilje za ugotavljanje napredka dijakov;
- z različnimi dejavnostmi pri pouku tujega jezika (projektno delo, skupinsko delo itd.) učitelj/učiteljica spodbuja razvijanje različnih kompetenc in socialno integracijo (timsko delo);
- z uporabo informacijsko-komunikacijske tehnologije (IKT) in različnih metod oziroma oblik dela (individualno, v parih, skupinah, projektno delo) navaja dijake/dijakinje, da izberejo ustrezne učne strategije glede na posameznikov učni slog, sposobnost, interese in izkušnje.

6.2 Vrste besedil

Pisna in govorjena besedila vsebinsko izbiramo glede na štiri glavna področja: zasebno, javno, profesionalno in izobraževalno.

Primeri vrste neumetnostnih besedil (govorjenih in pisnih) glede na najpogosteje uporabljene module:

MODUL VI	MODUL V	MODUL III
• Formalni in neformalni pogovori• Vozovnice, vstopnice• Formalna pisma, faksi, elektronska sporočila: obrazci, naročila, potrdila, reklamacije, prošnja za delo ...• Neformalna pisma, faksi, elektronska sporočila: zahvale, opravičila, povabila ...• Jedilni listi• Plakati• Slovarji• Informativne ali reklamne zgibanke• Obrazci, urniki• Obvestila in sporočila	Kot Modul VI + • Telefonski pogovori• Navodila• Javne predstavitve• Reklamna sporočila• Biografije• Zgodbe, pravljice• Dnevniki• Etikete na izdelkih• Horoskopi• Vremenske napovedi• Poročila• Sezname izdelkov in cen• Novice (časopisne, v revijah)• Ponudbe za delo• Kuhinjski recepti• Radijski in TV programi	Kot Modul VI in V + • Anekdote• Javne objave in sporočila• Športni komentarji• Razprave in konference• Razgovori za službo ali pri zdravniku• Radijske in TV-novice• Sporočila na telefonski tajnici• Filmi in gledališče• Vedeževanja in ugibanja• Pisma bralcev• Katalogi in prospekti• Vprašalniki• Intervjuji v časopisih in revijah• Navodila za uporabo• Popotniški vodiči• Internetna sporočila, blogi• Pesmi• Stripi

Umetnostna besedila izbiramo glede na učiteljev in dijakov interes, aktualnost in raven znanja. Izbiramo med različnimi pesmimi, krajšimi ali daljšimi pripovednimi besedili in/ali dramskimi deli.

6.3 Pouk književnosti

6.3.1 Sprejemanje umetnostnega besedila

Dijake/dijakinje spodbujamo k branju tako odlomkov, krajših literarnih besedil kot tudi k branju daljših celotnih besedil. Z različnimi metodami (opazovanje, razvrščanje, urejanje, povezovanje, določanje, pojasnjevanje, povzemanje, sklepanje, primerjanje, vrednotenje) dijaki/dijakinje razčlenjujejo literarne sestavine besedila:

- zaznajo temo, značaj junakov, odnos pisca do naslovnika, stališča različnih oseb, ki nastopajo v besedilu,
- ločijo vrste pripovedovalcev in njihovo vlogo v zgradbi besedila,
- razberejo slogovno zaznamovanost,
- razložijo prenesene pomene besed in osrednjo misel besedila,
- presodijo namen, sporočilo umetnostnega besedila in njegov vpliv.

6.3.2 Tvorjenje umetnostnega besedila

Dijaki/dijakinje izvajajo različne dejavnosti glede na doseženo raven znanja pri tujem jeziku:

- urejajo/povezujejo posamezne dele besedila (dialoga, zgodbe, slike z besedilom),
- dopolnjujejo manjkajoče dele besedila (tudi nebesedno),
- oblikujejo vprašanja/odgovore o izbranem umetnostnem besedilu,
- besedilo ustvarjalno preoblikujejo: ga dramatizirajo, spreminjajo dogajalni čas, prostor, like oseb, konec zgodbe,
- jezikovno/nejezikovno izražajo temo obravnavanega besedila,
- književno osebo označijo na podlagi njenih dejanj,
- ločijo izpovedovanje in pripovedovanje,
- razlagajo kontekst (literarno obdobje),
- ob danih ključnih besedah (navodilih) oblikujejo novo besedilo,
- podoživljajo umetnostno besedilo in pri tem izražajo svoja občutja, posredujejo svoja mnenja in stališča ter jih primerjajo z avtorjevimi,
- primerjajo različna besedila med seboj (primerjava izvirnika s prevodom ali primerjava španskega besedila s slovenskim) ter na podlagi lastnih izkušenj, ki so jih pridobili pri spoznavanju slovenskih književnih del, vrednotijo družbene, zgodovinske, moralno-etične in estetske prvine obravnavanega umetnostnega besedila.

7 VREDNOTENJE DOSEŽKOV

Poučevanje in vrednotenje sta tesno povezana in soodvisna ter spodbujata notranjo motivacijo, kadar (in če) dijakom/dijakinjam omogočimo, da pokažejo vse zmožnosti in jim hkrati ponudimo povratno informacijo o napredovanju k zastavljenim ciljem. Vrednotenje naj bo zato pozitivna izkušnja, gradi naj samozaupanju in naj bo del dialoga med učiteljem/učiteljico in dijaki/dijakinjami. Da bi bilo učenje in vrednotenje znanj učinkovito, naj dijaki/dijakinje v okviru pouka prosto preizkušajo in izražajo usvojeno znanje, ne da bi se čutili »ocenjeni«.

Pri vseh oblikah vrednotenja učitelj/učiteljica upošteva sodobne težnje, ki uvajajo:

- neposredne načine vrednotenja: učitelj uvaja izvirna besedila in vrednoti znanje s pomočjo prostih odgovorov na vprašanja, s povzemanjem besedil in ustvarjalnim oblikovanjem besedil;
- celostni pristop: globalno vrednotenje sporazumevalne zmožnosti v tujem jeziku in vseh drugih zmožnosti, ki jih razvijamo pri pouku (npr. medkulturna, socialna, informacijska itd.);
- opisno vrednotenje: opisi dosežkov v sporočanju in ocenjevalne lestvice posameznih ravni jezikovnih zmožnosti; vedno ocenjujemo z uporabo kriterijev, s katerimi vnaprej seznanimo dijake/dijakinje;
- preverjanje stopnje obvladovanja sporočanjejskih položajev v življenjskih okoliščinah (pragmatično oziroma »izvirno« preverjanje);
- uporaba raznovrstnih oblik vrednotenja: samovrednotenje, vzajemno vrednotenje, vrednotenje projektnega dela, spremljanje in vrednotenje dijakovega napredka glede na zastavljene vmesne cilje, uporaba jezikovnega listovnika.

8 VIRI IN LITERATURA

- Učni načrt – izbirni predmet španščina, ZRSS 2004.
- Predmetni katalog – učni načrt Gimnazija, 1998.
- Syllabuses for the compulsory school, 2001 – Sweden.
- National core curriculum for upper secondary school, 2003 – Finland.
- Katalog znanja TUJI JEZIK za SSI in PTI, Ljubljana, 2007.
- Prisma, Edinumen, 2003, Španija.
- Spremljanje in posodabljanje učnih načrtov in katalogov znanj (smernice, načela in cilji posodabljanja učnih načrtov), Zavod za šolstvo, Ljubljana, oktober 2006.
- Analiza učnih načrtov, Zavod za šolstvo, Ljubljana, maj 2006.
- Plan Curricular del Instituto Cervantes – Niveles de referencia para el español, EDELSA, Madrid, 2007.

GIMNAZIJA

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT

